

Jornada
de presentació
del Panel
de Famílies
i Infància

Cap a una nova concepció de la infància i les famílies

Lluís Flaquer, director científic del Panel de Famílies i Infància i investigador del
CIIMU / UAB

Societat del risc i teoria de la individualització

- Procés pel qual els individus esdevenen unitats reproductives viables en la vida social, venint a acomplir el paper que des de temps immemorials feia la família, que deixa de ser així la cèl·lula central de la societat.
- Les xarxes tradicionals de suport són substituïdes per les limitacions imposades pel mercat de treball i per altres agències secundàries; els mecanismes de control informals donen pas a controls formalitzats.
- Amb l'excepció dels pensionistes, totes les persones adultes tendeixen a ser actives. Desapareixen les dependències privades en benefici de les públiques.
- La individualització no implica necessàriament més individualisme, sinó que pot potenciar la solidaritat i l'altruisme.

Infància i individualització

- Segons l'Article 1 de la Convenció sobre els Drets del Nen en vigor des del 2 de setembre del 1990, s'entén per nen tot ésser humà menor de 18 anys, llevat que, en virtut de la llei que li sigui aplicable, hagi assolit abans la majoria d'edat.
- La infància és el col·lectiu menys individualitzat de tots com a única categoria social sotmesa estructuralment a una dependència privada, tant des d'un punt de vista econòmic, físic i emocional.

Factors generadors de nous riscos socials

- Transició des d'una societat industrial a una economia del coneixement i dels serveis.
- La mundialització posa en evidència la necessitat de regulació transnacional i postestatal i requereix una governança global. Els recursos dels Estats (de benestar), per bé que continuen essent decisius, resulten insuficients.
- Transició del model tradicional de família del sustentador masculí vers una família de dobles ingressos.

Situacions de risc per a la infància i dèficits en diverses formes de capital

- Els nous riscos es troben associats amb dèficits en l'accés o conservació de diferents tipus de capital (material, cultural, social, personal o emocional).
- Capital social i xarxes de solidaritat familiars i comunitàries: Si la pèrdua del capital social tradicional, incorporat en les xarxes de solidaritat comunitària, no es veu compensada per un augment corresponent del nivell de prestacions i serveis socials, un cert nombre de ciutadans es veuran afectats per situacions de risc.

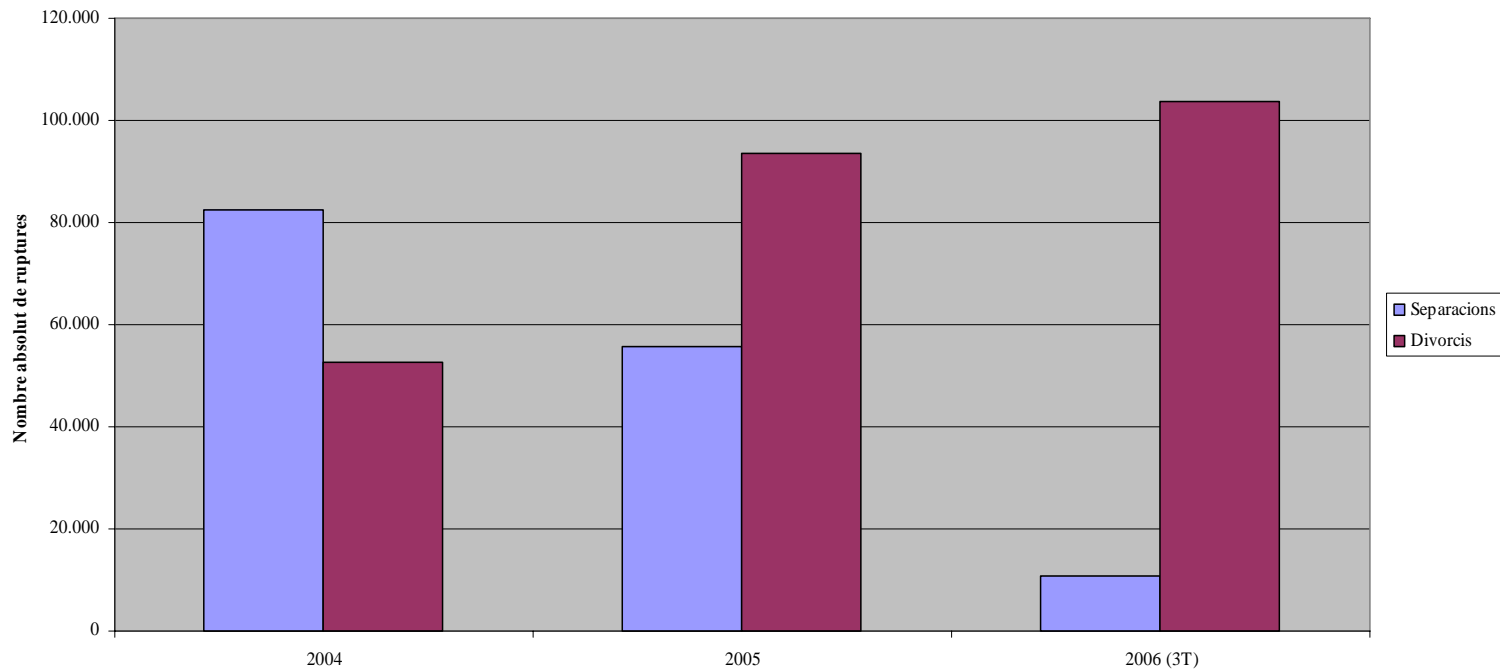
Canvi familiar i polítiques d'infància

- Un dels factors que es troba més associat amb el benestar de la infància és la resposta donada en forma de mesures polítiques pels Estats del benestar al procés de transició del model tradicional de família del sustentador masculí a la família de dobles ingressos.
- La intensitat del canvi, el calendari de les reformes, el ritme de les respostes donades per les administracions són clau de cara al benestar de la població infantil.

Diversitat de models familiars

- Creixement del pluralisme de formes de llars requereix un èmfasi més gran en la igualtat d'oportunitats per a la infància.
- Família com a closca buida: Canvi familiar molt intens enfront del manteniment de formes i polítiques tradicionals. Dades sobre divorci i sobre despesa social.

**Creixement de les ruptures arran de la Llei del divorci 2005
Catalunya i Espanya, 2004-2006**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Diverses concepcions sobre la infància

- **Residual:** Segments minoritaris de la població infantil en risc o sota tutela institucional. Invisibilitat de la infància com a resultat de la seva privatització.
- **Instrumental:** Les condicions de vida del conjunt del col·lectiu infantil passen a ser objecte de debat públic. Estratègia d'inversió social en infància: el benestar de la infància és clau de cara a la competitivitat econòmica.
- **Integral:** Ells infants com a ciutadans de ple dret.

Vers una concepció integral de la infància

- Assoliment del benestar de la infància com a finalitat en si, no pas com a eina per aconseguir altres objectius polítics o econòmics.
- Els infants com a agents actius. La seva participació cívica hauria de poder incentivar la seva implicació en l'espai públic.
- Els infants com a subjectes de drets socials de ciutadania; prestacions i serveis, a més d'educació i sanitat.

Institut d'Infància i Món Urbà

www.ciimu.org

